

KONEPAJAMUSEO NIVALASSA

Veijo Kauppinen

Nivalalainen Tauno Hirvi on historiaa keräävä ja taltioiva konepajamies. Reilut kuusikymppinen alan ammattilainen on tehnyt korjaamo- ja konepajatoita, viimeksi yli kolmekymmentä vuotta yhden miehen koneistamon omistajana. Hirveä on aina kiehtonut vanha tekniikka, erityisesti konepaja- ja sähkötekniikka. Hän vieraili 1970-luvulla Ruotsissa asuessaan konemuseossa, jossa esiteltiin entisöityjä vanhoja työstökoneita. Silloin syntyi päätös lähteä samoille poluille.

Palattuun juurilleen kotikyläänsä Hirvi perusti 1980-luvun alussa oman yrityksen ja alkoi samalla tallettaa vanhoja työkaluja ja koneita. Tuotannossakin niitä vielä käytettiin, kun uudempiin ei vielä ollut varaa. Nämä koneet ovat nyt 11 km Nivalan keskustasta sijaitsevassa konepajan museossa.

”Vuoden 1990 tienoilla oli *Verkstäden*-lehdessä juttu Tukholman Skansenille perustetusta museokonepajasta. Silloin päätin että rakennankin museostani toimivan 1920–30-lukujen sekatuotanto- ja korjausverstaan”, Hirvi kertoo. Myöhemmillä käynneillään Hirvi on todennut konekannan siellä olevan samantapaista kuin hänellä. Toki Hirven konepajarakennus on vaatimaton verrattuna Skansenin punatiiliseen ”sahanteräkattoiseen” rakennukseen.

Vanhin Hirven museon kolmesta sorvista lienee 1870-luvulta. Taso- ja yleisyrsinkoneita on niitäkin kolme. Pisto- ja tasohöyltiin kuuluu Köpings Mekaniska

Verkstadin valmistama ns. syrjähöylä. Pora- ja hiomakoneita on useita. Konesaha on Bahcon valmiste. Museossa on myös valimo/takomo asiaan kuuluvain laittein, joita on mm. Bahcon valmistama konevasara.

Samassa rakennuksessa on omana kokonaisuutenaan sähkömuseo. Se kertoo sähköntuotannon, siirron ja käytön historiaa ja kehitystä tavallisen pienkäyttäjän kannalta katsottuna.

Kokoelmaan kuuluu Strömbergin 120 voltin tasavirtageneraattoria pyörittänyt De Lavalin höyryturbiini vuodelta 1903.

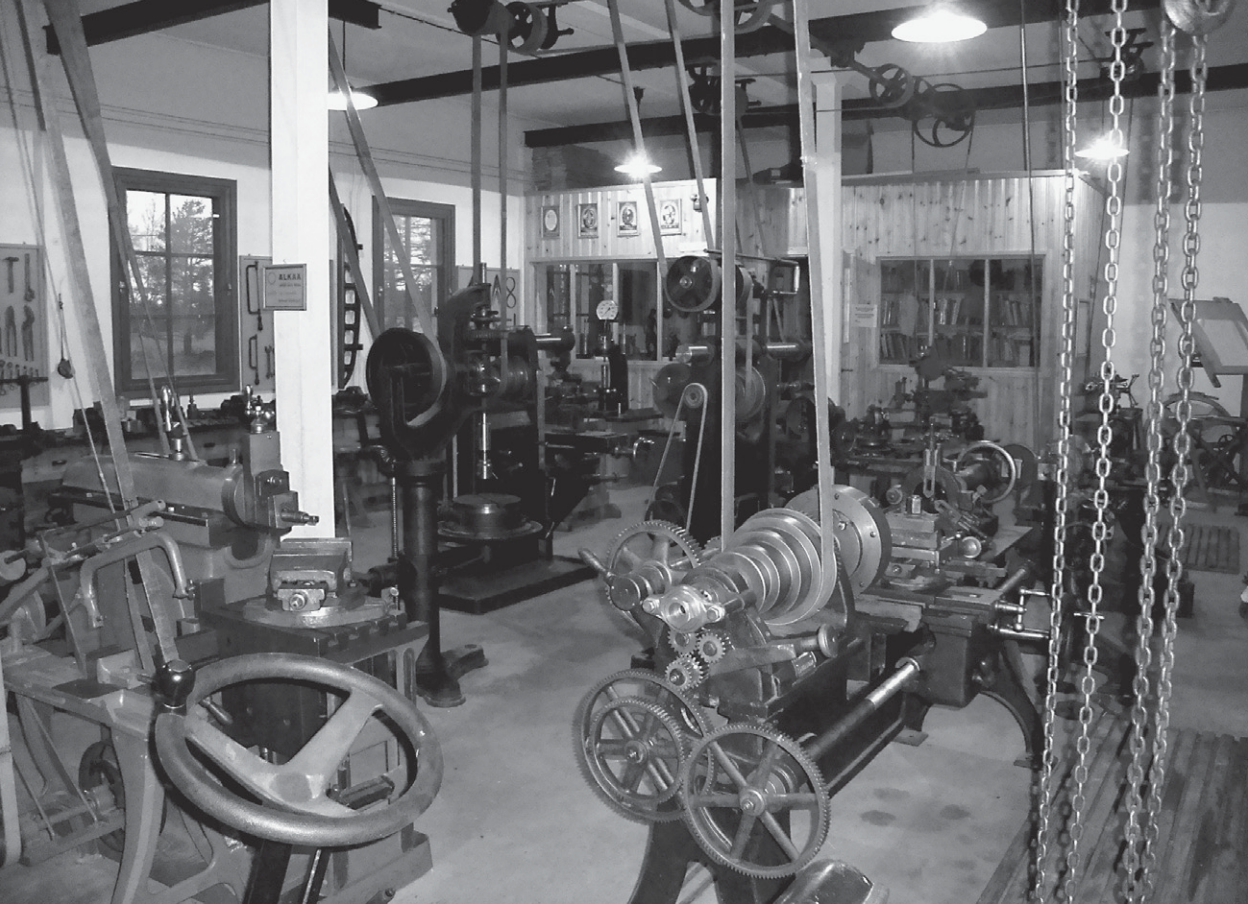
Konepajan konttori on ajan hengen mukainen ja varustettu aikansa konttoritekniikalla. Museon kirjastossa on noin tuhat teosta: konepaja- ja sähkötekniikkaa, yrityshistoriikkeja ja yleisteknillisiä julkaisuja – harvinaisuutena Suomen Teollisuushallituksen Tiedonantoja 1880-luvulta 1900-luvun alkuun sidottuina vuosikertoina.

Museoiden tapaan kaikki ei ole vielä valmista, vaan tekemistä riittää. Sähkötaulu ja -moottori ovat kytkemättä ja kattovaihteista puuttuvat remminsiirtomekanismit.

Eläköitymässä olevan Hirven suunnitelmiin kuuluu panna näytteille myös hammaspyörien valmistuksen historiaa. Entisöintiä odottavat aikanaan Tampellaan uutena tulleet Reinecker vierintäjyrsinkone vuodelta

Tauno Hirvi höyläkoneen äärellä. Kuva: Kati Järvenpää/ Kymppisanomat.

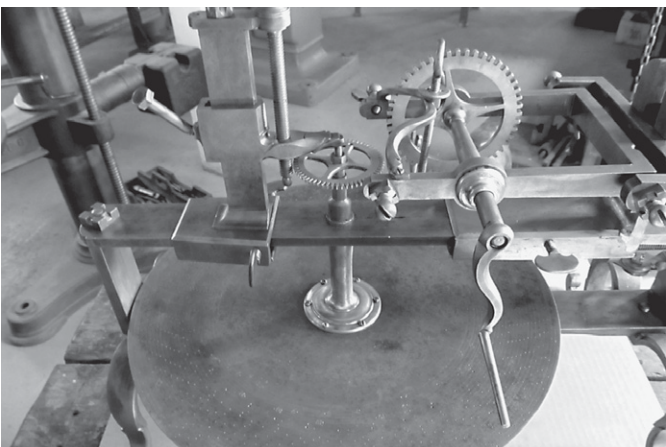
Museon työstökonekokoelmaa. Kuva: Tauno Hirvi.

1933, Linnavuossa 1942 käyttöön otettu Maag vierintähöyläkone, Älmhult Brukin valmistama pieni vierintäjyrsinkone ja venäläisten Gleasonista tarkkaan kopioima kartiopyörien höyläkone. Perniössä odottaa noutamista todella vanha pieni Pfauter. Mu-

seon kuriositeetti on Könnien tekemä hammasrataskone ”keervärkki”.

Hirvi pitää pala palalta luomaansa museota paitsi vannoutuneen alan miehen harrasteena myös pakopaikkana tämän päivän todellisuudesta. Melkoinen saavutus!

Museon yhteystiedot:
 Museokonepaja Nivalan Siipimutteritehdas Oy,
 Kytöpuhontie 252, 85580 Karvoskylä (Nivala)
 sähköposti: tauno.hirvi@kotinet.com
 puh.: (08) 447234, 050 5955246

Pohjanmaa on kuuluisa kaappikelloistaan. Keervärkillä, ruotsiksi, skärverk, jyrsittiin niihin hammasrattaita. Tämä kone on kuuluisien Könnien tai heidän oppilaittensa noin 1800-luvun puolivälissä valmistama. Kuva: Tauno Hirvi.